Dosarul nr. 3ra-1249/23
2-19132440-01-3ra-28122023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Ciumac
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

29 mai 2024 mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:
Președintele completului, judecătorul Stela Procopciuc
judecătorii Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de avocatul Valeriu Pelin în numele și interesele lui Mihail Groza,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Groza împotriva Ministerului Apărării, terț Alexei Cucu, privind anularea actului administrativ individual defavorabil, restabilirea în funcție, repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 05 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 10 august 2019, Mihail Groza a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării, ulterior concretizată prin cererea din 12 noiembrie 2021, prin care a solicitat anularea parțială a ordinului nr.454 din 28 iunie 2019 prin care s-a decis aplicarea sancțiunii disciplinare de retrogradare în funcție cu o treaptă, restabilirea în funcția deținută anterior de șef Bază de păstrare combustibil a Armatei Naționale, repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, repararea prejudiciului material sub formă de venitul ratat din momentul aplicării sancțiunii disciplinare până la emiterea hotărârii instanţei judecătoreşti și compensarea cheltuielilor de acordarea asistenței juridice în sumă de 3 000 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că efectuează serviciul militar prin contract din anul 1998, iar prin ordinul din 23 decembrie 2011 al Ministrului Apărării, a fost numit în funcția de șef Bază de păstrare carburanți a Armatei Naționale. Deţine gradul militar locotenent – colonel.

Prin ordinul Ministrului Apărării nr.454 din 28 iunie 2019, în baza raportului șefului Inspectoratului Militar al Ministerului Apărării - inspector general, colonel, Victor Pîrțînă din iunie 2019, reclamantului i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară - retrogradarea în funcție cu o treaptă.

Materialele dosarului administrativ prin care s-au constatat presupusele încălcări nu i-au fost aduse la cunoștință, întrucât au fost expediate Centrului Național Anticorupție pentru examinare sub aspect penal. Iar, ordinul i-a fost adus la cunoştinţă la data de 10 iulie 2019.

Reclamantul a invocat că, contrar dreptului fundamental privind prezumția nevinovăției, pârâtul a anticipat vinovăția sa şi a dispus aplicarea sancțiunii disciplinare.

Astfel, ordinul privind aplicarea sancțiunii disciplinare este ilegal şi urmează a fi anulat, or, o parte din acțiunile fixate în raportul nominalizat mai sus au fost examinate în cadrul cauzei penale la Judecătoria Bălți, sediul central, dosarul nr. 1-118/2020 (1-20026389-09-1-24022020). Iar prin sentința din 21 iulie 2020, Mihail Groza, a fost recunoscut vinovat și a fost pedepsit, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 850 u.c. ceea ce constituie 42 500 lei, fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

Prin sentința menționată, instanța de judecată a considerat că acțiunile lui, nu sunt așa de grave, ca să fie aplicată pedeapsa complimentară prevăzută de art. 370 alin. (1) Cod penal, sub formă de privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, iar astfel reiese că retrogradarea în funcție cu o treaptă, aplicată ca sancțiune disciplinară în iunie 2019 este prematură, deoarece în iulie 2020, instanța s-a expus asupra acțiunilor lui și a considerat că aplicarea pedepsei sub formă de privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate este prea aspră, aplicându-i doar amendă.

În context, reclamantul a susținut că regretă cele săvârșite și a achitat amenda, iar la moment, conform art.111 CP, nu are antecedente penale, deoarece conform alin. (1) lit.e), persoanele condamnate la o pedeapsă mai blândă decât închisoarea, după executarea pedepsei se consideră ca neavând antecedente penale. Or, în urma controlului activității cotidiene în Baza de păstrare combustibil a Armatei Naționale din iunie 2019, în urma depistării încălcărilor, nu a fost dispusă o anchetă internă, prin care ar fi fost fixate toate circumstanțele, și ele nefiind expuse unilaterale și fără probatoriu. Iar în cadrul anchetei interne Mihail Groza, nu a putut să-și explice atitudinea și să prezint persoanei abilitate cu efectuarea anchetei toate probele și justificările pe care le-a fi considerat necesare.

Totodată, a relatat că, conform art.323 din Codul muncii, salariaților care au încheiat un contract individual de muncă cu unitățile militare, instituțiile sau organizațiile Forțelor Armate ori cu cele ale autorităților publice în care legea prevede îndeplinirea serviciului militar sau special, precum și persoanelor care execută serviciul civil, li se aplică legislația muncii, cu particularitățile prevăzute de actele normative în vigoare. Iar astfel, luând în considerare că Mihail Groza este militar prin contract din anul 1998, în virtutea art.208 din Codul muncii, sau a unei prevederi analog din actele normative emise de Ministerul Apărării, ce nu sunt publice din considerente de securitate națională, trebuia inițiată o anchetă de serviciu, în care să fie analizate obiectiv și multilateral toate circumstanțele. Or, în virtutea art.80 alin.(2) lit.b) din Legea nr. 52 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare din 02 martie 2007, sancțiunile disciplinare retrogradarea în funcție și retrogradarea cu un grad pot fi ridicate subofițerilor și

ofițerilor - nu mai devreme de 1 an de la data aplicării. Iar astfel, sancțiunea deși prematura, aplicată în anul 2019, locotenentului-colonel Mihail Groza, la realitățile anului 2021, este optim și binevenit de a fi ridicată.

Astfel, reclamantul a susținut că, consideră necesar de a fi recunoscută ca prematură sancțiunea disciplinară din iunie 2019, întrucât, instanța de judecată s-a expus asupra unei părți din acțiunile lui Mihail Groza, și luând în considerare circumstanțele cauzei, nu a dispus aplicarea pedepsei complementare de privarea dreptului de a ocupa anumite funcții, motiv din care sancțiunea disciplinară - retrogradarea în funcție cu o treaptă nu este rezonabilă și justificată.

Totodată, a indicat că prin prisma art.89 și art.323 din Codul muncii, consideră a fi necesară restabilirea lui Mihail Groza în funcția de șef Bază de păstrare carburanți a Armatei Naționale și anularea parțială a ordinului nr.454 din 28 iunie 2019, prin care s-a decis aplicarea sancțiunii disciplinare de retrogradare în funcție cu o treaptă, în privința locotenentului- colonelului Mihail Groza. Or, art. 90 din Codul muncii, indică că, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudicial cauzat acestuia. Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă; compensarea cheltuielilor suplimentare legate de contestarea transferului sau a eliberării din serviciu (consultarea specialităților, cheltuielile de judecată etc.); compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului.

La fel, consideră că urmează să-i fie reparat și prejudiciul material, format din salariul ratat pentru toată perioada lipsei formate de la serviciu până la restabilirea în funcție, precum și prejudiciul moral cauzat în urma acțiunilor ilicite manifestat prin presiuni psihologice, retrăiri sufletești enorme, fiind marginalizat și înlăturat de la viața cotidiană a Armatei Naționale în care a investit mult suflet. Or, din anul 2019 până în prezent, în viața lui Mihail Groza persistă emoții negative, depresive, care se răsfrâng asupra sănătății, iar în urma situațiilor tensionate din cadrul serviciilor acesta a avut nevoie de ajutor medical.

Prin încheiere din 02 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a atras în proces în calitate de persoană terță, Alexei Cucu.

Prin hotărârea din 25 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Groza împotriva Ministerului Apărării, terț Alexei Cucu, privind anularea actului administrativ individual defavorabil, restabilirea în funcție, repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, s-a respins ca neîntemeiată.

La 21 martie 2022, Mihail Groza a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea ei și emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 05 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Mihail Groza împotriva hotărârii din 25 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea deciziei, instanța de apel a conchis că în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond și în instanța de apel, nu s-a demonstrat ilegalitatea ordinului de sancționare disciplinară, motiv din care pretenția privind anularea

ordinului nr. 454 din 27 iunie 2019, în partea ce-l privește pe Mihail Groza, corect a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Completul judiciar a instanței de apel a reținut că, atragerea la răspundere disciplinară a șefului Bazei de păstrare combustibil a Armatei Naționale, Mihail Groza, cu aplicarea sancțiunii disciplinare - retrogradare în funcție cu o treaptă, prin ordinul Ministrului apărării nr.454 din 27 iunie 2019, a avut loc în rezultatul încălcărilor depistate (organizarea şi protejarea unei angajări fictive, încălcarea legislației cu privire la salarizarea în sectorul bugetar, depășirea atribuțiilor de serviciu).

A conchis că pretențiile invocate în acțiune nu sunt plauzibile, întemeiate și probate, iar actul contestat a fost emis de organul competent, cu respectarea procedurii prevăzute de lege și este motivat în fapt și în drept, astfel încât pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată, subsecvente contestării actului administrativ și obligării autorității publice locale să emită actul administrativ favorabil, este neîntemeiată. Ceea ce în consecință constituie temei de respingere a acțiunii în contencios administrativ inițiate de Mihail Groza, ca fiind neîntemeiată.

La 27 septembrie 2023, avocatul Valeriu Pelin în numele și interesele lui Mihail Groza a depus recurs împotriva deciziei din 05 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârii și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizi noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

În motivarea recursului, a invocat că atât cu hotărârea primei instanţe cât şi decizia instanței de apel sunt neîntemeiate şi pasibile de a fi casate, or, instanțele au examinat cauza în mod superficial, iar soluția a fost dată fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei şi aprecierea cuvenită a argumentelor invocate de părţi.

Instanţa de apel s-a expus în mod superficial asupra argumentelor şi criticelor invocate în cererea apel, deoarece nu a dat apreciere argumentelor prezentate.

La 25 ianuarie 2024, Ministerul Apărării a depus referință la recursul declarat de Mihail Groza, prin care a solicitat respingere acestuia și menținerea hotărârilor contestate.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la pronunţarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabileşte un alt termen.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curţii Supreme de Justiție atestă că cererea de recurs a fost depusă în termen, la 27 septembrie 2023, având în vedere că, copia deciziei motivate a fost notificată reprezentantului recurentului Mihail Groza, în mod electronic, la datat de 20 decembrie 2023 (vol. II, f.d.24).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de avocatul Valeriu Pelin în numele și interesele lui Mihail Groza, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curţii Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245^1 alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curţii Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curţii Supreme de Justiție; c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv; f) instanţa nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanţă şi instanţa de apel este obligatorie pentru instanţa de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanţa de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele şi temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curţii Supreme de Justiție şi se comunică părţilor. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a^1) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245^1.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curţii Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul Curţii Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Instanţa de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245[1] din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțata de către Curtea de Apel Chişinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt şi de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chişinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245[1] din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chişinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chişinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curţii Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un

apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curţii Supreme de justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de avocatul Valeriu Pelin în numele și interesele lui Mihail Groza.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curţii Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de avocatul Valeriu Pelin în numele și interesele lui Mihail Groza, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul Stela Procopciuc

judecătorii Diana Stănilă

Ion Malanciuc